

Kapitel 7

Pronominerne

Los pronombres

Pronominerne, eller stedordene, er vanskelige at afgrænse helt entydigt. Betegnelsen *nomen* omfatter i lingvistisk terminologi de enheder der er knyttet til substantivet og har genus, numerus, og evt. kasus, hvilket vil sige substantiver, adjektiver og artikler. Et *pro-nomen* er en størrelse der står i stedet for et nomen, hvilket vil sige at det har en reference i første, anden eller tredje person. Vanskelighederne med at identificere pronominerne består først og fremmest i at afgøre hvornår der er tale om et nomen - typisk et adjektiv - og hvornår det er et *pronomen*.

Pronominerne kan jf. ovenstående fungere som selvstændige substantiviske sætningsled, som attributiv og som determinativ. De fungerer ikke verbalt og adverbialt.

Semantisk karakteriseres pronominerne ved at mangle et leksikalsk indhold, idet de refererer abstrakt til genstande uden at beskrive dem.

De personlige pronominer er dem der klart kan siges at referere til genstande uden at beskrive dem, og de frie former står samtidig altid substantivisk. De bundne former kan dog for dativformernes vedkommende kun erstattes eller dobbeltrepræsenteres af *a* + substantiv, og det samme gælder i reglen når akkusativformerne refererer til en person.

De bundne pronominer betegnes af Alarcos (§ 258) som *incrementos personales átonos del verbo*, og som beskrevet under *verbalsyntagmet* (2.3.1), kan de sammenlignes med verbets bøjningsmorfemer. I denne fremstilling vil såvel frie som bundne former blive betegnet som pronominer.

De refleksive pronominer ligner på mange måder de personlige. I de konstruktioner der ikke har specifik referent (de upersonlige konstruktioner) og hvor kun *se* bruges, er det vanskeligt at se referencen til et nomen, men jeg har ikke på nuværende tidspunkt noget alternativ til også at betegne disse *se* som refleksive pronomener.

De demonstrative pronominer står substantivisk eller som determinativ, og ud over referencen til et substantiv, refererer de deiktisk (i forhold til den talende) eller anaforisk (tilbage i teksten).

De possessive pronominer har reference i første, anden eller tredje person, og de findes i to klart forskellige grupper, der fungerer henholdsvis som determinativ og adjektivisk. Begge disse funktioner kan udfyldes af et *pronomen*, men det er hensigtsmæssigt at underopdele dem som henholdsvis possessiv artikel og possessivt adjektiv.

De indefinitte pronominer kan være vanskelige at adskille fra adjektiverne. Syntaktisk kan dem der her regnes til gruppen af indefinitte pronominer alle udfylde mere end en funktion. Mængdeangivelser som *mucho* og *poco* ligner adjektiver, men de adskiller sig fra disse ved at kunne stå substantivisk og som determinativ. Som de eneste af de indefinitte pronominer kan de også gradbøjes, og da det er en egenskab der karakteriserer adjektiverne, behandles den del af deres syntaks og morfologi under adjektiverne.

De relative pronominer har alle en funktion som sætningsindleder, men derudover har de en ledfunktion i relativsætningen. De står substantivisk, som determinativ eller adverbialt, sidstnævnte betegnes *relative adverbier*.